

בש"פ 654/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 654/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ב' טולקובסקי) בעמ"י 56704-01-20 מיום 24.1.2020

בשם המבקש: עו"ד איתי שוחט

בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

החלטה

1. המבקש, קטין יליד 2002, נעצר ביום 20.1.2020 בחשד לביצוע עבירות סחר בסמים, קשירת קשר לפשע ושיבוש מהלכי משפט. ביום 21.2.2020 הורה בית משפט השלום לנוער בראשון לציון (כב' השופטת א' הובר היימן) על שחרור המבקש ממעצר בתנאים מגבילים ואולם ערר שהגישה המשיבה על החלטה זו התקבל חלקית על ידי בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' דרויאן גמליאל), שהאריך את מעצרו של המבקש עד ליום 23.2.2020 (להלן: הערר הראשון). המשיבה ביקשה להאריך שנית את מעצרו של המבקש עד ליום 27.2.2020 ובהחלטה מיום 23.2.2020 נעתר בית משפט השלום לנוער בראשון לציון (כב' השופט ג' אבנון) לבקשתה וקבע כי היקף פעולות החקירה המבוקשות, לצד ההתרשמות מחומרי החקירה שנאספו עד כה - המבססים את החשדות נגד המבקש, מצדיקים את המשך החזקתו במעצר. בהחלטה מיום 24.1.2020 דחה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ב' עמוד 1

טולקובסקי) את ערר המבקש על החלטת בית משפט השלום. בית המשפט המחוזי ציין כי לאחר עיון בפעולות החקירה הנדרשות, לרבות אלו שטרם בוצעו והן חשופות לשיבוש, לא נמצאה להתערב בהחלטה להאריך את מעצרו של המבקש, וזאת בהינתן המסוכנות העולה מהעבירות המיוחסות לו וכן מהחשד כי ביצע גם עבירת שיבוש.

אציין כי ביני לביני, במהלך מעצרו של המבקש, הוא נאזק הן בידיו הן ברגליו כשהמתין לחקירה, בפרקי זמן שמשכם מצוי במחלוקת בין הצדדים. בא כוחו של המבקש, שלמד על עובדה זו עת ביקר אותו בסמוך לאחת החקירות, טען - לפני בית המשפט השלום ובית המשפט המחוזי - כי הפרה זו של זכויותיו של המבקש (לצד נימוקים נוספים) מצדיקה שחרורו ממעצר לאלתר. כפי שיפורט להלן, הערכאות הקודמות שדנו בעניינו של המבקש נדרשו גם לנושא זה אולם לא מצאו בו כשלעצמו טעם מספק לשחרור המבקש ממעצר.

2. בבקשת הרשות לערור שלפניי שב המבקש על טענותיו שלפיהן איזוקו - שנעשה לפי הטענה שלא כדין - היה צריך להוביל לשחרורו המידי ממעצר. בהחלטה מיום 24.1.2020 הוריתי כי המשיבה תגיב לבקשה עד היום שעה 10:00. בטרם נידרש לטענות בפירוט, נעמוד על השתלשלות האירועים בנושא איזוקו של המבקש ככל שניתן למצותה מטיעוני הצדדים. המבקש נחקר במשרדי היחידה החוקרת פעמיים עד למועד ההחלטה נושא הבקשה - ביום 20.1.2020 וביום 22.1.2020. ביום 20.1.2020 הגיע המבקש למשרד בשעה 11:30 לערך, ושהה בחקירה בין שעה 12:36 לבין שעה 13:41, במהלכה היה אזוק ברגליו בלבד. כל יתר הזמן ששהה במשרדי היחידה (בין אם כשהמתין לתחילת החקירה ובין אם בהמתנה לאיסוף אחרים בשעות אחר הצהריים), ככל הניתן להבין, נאזק המבקש ברגליו ובידיו. ביום 22.1.2020, לאחר הדיון בערר הראשון, הובא המבקש למשרדי היחידה החוקרת בסביבות השעה 11:30 והמתין לחקירה ב"תא שהייה" (ראו להלן), במטרה ליצור הפרדה בינו ובין עצורים נוספים בפרשה. במהלך שהותו שם הגיע בא כוחו של המבקש והלין על איזוקו של המבקש בידיים וברגליים. לפי תגובת המשיבה בשעה 12:10 הוצא המבקש מתא השהייה והותרו האיזוקים שעל ידיו בהוראת קצין הנוער של היחידה. מאותה שעה ועד לשעה 13:55, עת התחילה חקירתו, שהה המבקש במקום אחר ביחידה החוקרת, כשהוא אזוק ברגליו בלבד. לפי תגובת המדינה, בסיום חקירה זו הוחזר המבקש לכלא אופק.

3. כפי שציינתי, נושא האיזוק של המבקש הועלה על ידי בא כוחו בהליכים שקדמו לבקשה זו - שדנו בבקשת המשיבה להאריך את מעצרו של המבקש עד ליום 27.1.2020. בהחלטת בית משפט השלום צוין כי הגם שבטענות אלו לא נמצאה הצדקה לקיצור תקופת המעצר או לשחרורו של המבקש (בשל הנימוקים שפורטו מעלה), "לא יעלה על הדעת להחזיק חשוד כשהוא אזוק בידיו וברגליו משך שעות כה רבות. תובנה זו מקבלת משנה חשיבות עת מדובר בחשוד שהוא קטין". בית המשפט הורה למשטרת ישראל לקיים את הוראות הדין וההלכה הפסוקה בדבר התנאים שבהם יש להחזיק חשודים. אשר לטענת המשיבה כי איזוק חשוד שנמצא בתא שהייה נהוג ביחידה, נוכח השוני בין תא זה לבין תא מעצר - קבע בית המשפט כי אין לקבל את ההבחנה, וכי על משטרת ישראל מוטלת החובה לדאוג לכך שחשודים יהיו נתונים באיזוק פרק זמן קצר ככל הניתן. בית המשפט המחוזי, אף שדחה את עררו של המבקש על ההחלטה להאריך מעצרו, הצטרף להערותיו של בית משפט השלום, והדגיש את חשיבות הדברים כאשר עסקינן בחשודים קטינים.

4. בבקשה שלפניי, שהוגשה ביום שישי 24.1.2020 בשעות אחר הצהריים, חזר בא כוח המבקש על טענותיו שלפיהן כבילתו של האחרון בידיים וברגליים בתחנת המשטרה נעשתה ללא הצדקה ובניגוד להוראות הדין, באופן המצדיק בירור נוסף בערכאה זו ושחרורו ממעצר. המבקש מדגיש כי כבילתו במהלך שהותו במשרדי היחידה החוקרת (פרט לזמן החקירה עצמה, אז הוסרה הכבילה בידיים) משקפת את הנוהל הנהוג ביחידה זו, וכי דברים אלה אושרו בחקירת נציג המשטרה בדיון מיום 23.1.2020. עוד נטען כי לא הייתה הצדקה לחקור את המבקש ללא נוכחות אביו; כי

המבקש נעדר עבר פלילי; וכי מעורבותו במעשים מצומצמת יחסית. נוכח שיקולים אלה נטען כי יש להורות על שחרור המבקש לחלופת המעצר שנמצאה מתאימה בהחלטה הראשונה של בית משפט השלום, המרוחקת ממקום ביצוע המעשים המיוחסים לו.

5. בתגובת המשיבה נטען כי המבקש נאזק בידיו וברגליו לפרק זמן מצומצם יותר מהרושם העולה מן הבקשה. הובהר כי במתחם היחידה החוקרת אין תאי מעצר שבהם יכולים עצורים לשהות ללא כל אמצעי איזוק. צוין כי במתחם ישנו "תא שהייה", המשמש בעיקר לצורך חקירתי כגון הפרדה בין עצורים או לצורך המתנה מדודה לחקירה או להגעת סניגור. מאפייניו של תא זה, כך הטענה, אינם מאפשרים הפחתת אמצעי הביטחון והורדת האיזוק כולו, הן מטעמים של בטחון העצורים והשוטרים, הן למניעת בריחה. מעבר לכך ישנה במקום חצר, שגם בה יש צורך באמצעי הגנה נוספים. המשיבה עמדה על לוחות הזמנים הרלוונטיים לענייננו לפי התיעוד המצוי אצלה (כמפורט לעיל) וטענה כי איזוקו של המבקש במתחם היחידה החוקרת - בידיים וברגליים - היה לפרק זמן לא ארוך (ולא שעות ארוכות כטענת המבקש), ורק כאשר היה זה מתחייב לצורך הגנה על העצורים והשוטרים ולמניעת בריחה. אשר לטענות המבקש בדבר נוכחות אחד מהוריו בחקירה, נטען כי ליחידה החוקרת סמכות לאסור נוכחות כאמור כאשר מתעורר חשש לשיבוש החקירה, שבה מעורבים קטינים רבים - כבענייננו, ומכל מקום כי אין זה ההליך המתאים לברר טענות אלו.

6. לאחר שעיינתי בבקשת הרשות לערור ובתגובת המשיבה, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את הבקשה בהעדר עילה למתן רשות לערור ב"גלגול שלישי", ובהינתן התרשמותן של הערכאות הקודמות הן מחומרי החקירה הן מפעולות החקירה שלשמן התבקש המעצר (והחשש משיבושן). יחד עם זאת, יש לומר כי על פני הדברים ההתנהלות המתוארת בעניין כבילתו של המבקש במשרדי היחידה החוקרת בענייננו -כפי שזו עולה גם מתגובת המשיבה - ראוייה לבחינה. מעבר לטענה הכללית שלפיה רמת האבטחה של תא שהייה לא מאפשרת הסרת האיזוק, המשיבה לא טענה כי ההחלטה על האיזוק בענייננו של המבקש התקבלה לאחר בחינת הנסיבות הפרטניות המתקיימות בענייננו, לרבות היותו קטין והמורכבות הנובעת מכך. זאת ועוד, משחרורו של המבקש מהכבילה לאחר התערבות הסניגור ניתן להסיק - למצער על פניו - כי כבילתו קודם לכן לא הייתה הכרחית וכי ניתן היה להשיג את מטרת הכבילה באמצעי שפגיעתו במבקש פחותה. ברם, לאחר עיון בפירוט שהוצג בתגובת המשיבה, סבורני כי משך כבילתו של המבקש היה מצומצם באופן יחסי, ומשזו הוסרה כאמור לאחר התערבות הסניגור - אין בכך כאמור עילה למתן רשות ערעור.

7. בצד האמור, נוכח חשיבות הטענות שהעלה בא כוח המבקש בדבר כבילתו של האחרון במהלך שהייה במשרדי היחידה החוקרת והשלכות רוחב אפשריות (ובראי ההסדרים הקבועים בסעיף 9א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 ובסעיף 10ב לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971)), אני סבור כי מן הראוי כי סוגיה זו תובא לבחינת הגורמים המוסמכים במשטרת ישראל בהקדם האפשרי. המשטרה תביא את ממצאי הבחינה לפני מנהלת המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה.

בנתון לאמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ט בטבת התש"פ (26.1.2020).
